

Til Stortingets energi – og miljøkomite

Fra La Naturen Leve (LNL)

Dato 6. mai 2016

LNLs KOMMENTARER TIL ST. MELD. 25 (2015-2016), KRAFT TIL ENDRING

Kort om La Naturen Leve

LNL arbeider med naturvern, fornybar energi og klimaspørsmål. Det er selvsagt ingen motsetning mellom det klassiske naturvernet og en fossilfri fremtid. Derfor ønsker vi økt satsing på energisparing/effektivisering - og vi sier ja til en energipolitikk som påviselig reduserer CO₂-utslipp hjemme og ute, uten ødeleggende og permanente naturinngrep. Det er fullt mulig i vårt vannkraftland. Av denne grunn sier vi *nei* til norsk, landbasert vindkraft. Den raserer norsk natur og naturmangfold – til ingen nytte.

Våre kommentarer til energimeldingen

La Naturen Leve sendte skriftlige innspill under OEDs arbeid med energimeldingen, 3. mars 2014 og 9. desember 2015. Vi har også deltatt på OEDs to innspillmøter.

I dette notatet kommenterer vi de deler av meldingen som er viktige, sett fra vårt ståsted. Systematikken er slik:

Med fet skrift angir vi de temaer knyttet til kraftressurser, klima og naturvern som vi mener fortjener grundig belysning og diskusjon. *I kursiv* vurderer vi meldingens innhold på de tilsvarende punkter. Tallene i parentes henviser til aktuelle sidetall i meldingen. Til slutt i notatet behandles et par andre temaer også av relevans for meldingen.

1. Norges vannkraftressurser er unike.

De medfører at vår kraftforsyning er i praksis 100 % fornybar og fossilfri. Norges fornybarandel, slik den beregnes etter fornybardirektivet, har i følge meldingen (s.7) vokst fra 58 prosent i 2004 til 69 prosent i 2014. Knapt noe annet land er i nærheten av slike tall. Norsk energipolitikk må ta dette faktum, og vannkraftens videre potensiale, som utgangspunkt når virkemidler nå vurderes.

Det er gledelig at OED flere steder i meldingen poengterer at «vannkraften er ryggraden i norsk energiforsyning». Produksjonen (s. 35) er i et «normalår» 132,3 TWh og utgjør 96 % av fornybarandelen på 98 % (s.170). Intet annet land (unntatt Island) har en tilsvarende vannkraftandel. Dette faktum understrekes av at det i 2014 og 2015 er produsert hhv. 142 og 145 TWh kraft i Norge (SSBs tall). Meldingen peker på (s. 157) at potensialet for vannkraft er beregnet til 212 TWh, men 50 TWh er vernet. Det er likevel ca. 30 TWh utbyggbart potensiale. Nå er det neppe

noe behov for å bygge ut dette, f. eks. i lys av at bare oppgradering av eksisterende vannkraftverk kan gi 6/7 TWh.

Vindkraft produserer i dag ca. 2,5 TWh på årsbasis (s. 161).

Ser vi bort fra Fosen, er det pr. mai 2016 ikke fremlagt endelig finansiering for noe nytt vindkraftverk i Norge. Dette til tross for at NVE har gitt konsesjoner til ca. 100 vindindustrialegg med ca. 20 TWh, mens 24 prosjekter er under behandling. Dette er tall som langt overskrider sertifikatavtalen med Sverige. De fleste konsesjoner vil sannsynligvis ikke bli utbygd på grunn av manglende lønnsomhet, svake konsekvensutredninger og dårlig planlegging. Det er, med de prognoser som foreligger for norsk vannkraft, ikke noe problem! Det er vår vannkraft som i uoverskuelig fremtid både vil dekke innenlandsk kraftbehov, herunder elbiler, industrietableringer etc. og eventuelt utgjøre grunnlaget for «Europas grønne batteri» (balansekraft til EU-land) som mange ønsker å etablere.

Det er slik at Norge går mot store og økende kraftoverskudd, mellom 30 og 50 TWh, uten vindkraft (Rapport fra Institutt for Energiteknikk, UiO, 2014). Det er derfor ikke enda mer kraft Norge trenger, men fornuftig bruk av den vi har/får!

2. Norsk natur er truet

av mange ulike årsaker. I vårt vannkraftland er det meningsløst at landbasert vindkraft skal være blant dem. Med henvisning til punkt 1 ovenfor er det uforståelig at det fortsatt gis konsesjoner til naturødeleggende vindindustrialegg som det ikke er energimessig behov for. Norske vannkraftmagasiner er i all hovedsak utbygd for lengst og bidrar derfor ikke til ytterligere naturinngrep. Magasinerbar vannkraft gir langt større produksjon, er stabil og væruavhengig og leverer kraft til langt lavere kostnader. På denne bakgrunn blir følgende sitat fra meldingen (s.9) bortimot uforståelig: «Regjeringen vil legge til rette for en langsiktig utvikling av lønnsom vindkraft i Norge, og en politikk som demper konflikter og bidrar til at de beste vindkraftlokalitetene blir valgt».

Det sies for øvrig svært lite i meldingen om vindindustriens konsekvenser for norsk natur. Det vi finner, er utsagn av typen (s. 192) «vindkraftanlegg er arealkrevende, de må avveies mot viktige miljø- og samfunnshensyn», «at miljøutfordringene er knyttet til verdifulle naturtyper, fugleliv og landskap» og som sitert ovenfor, «en politikk som demper konflikter.» Formuleringene er oppsiktsvekkende ulne og helt uforpliktende! Det sies intet konkret om hvilke tiltak eller virkemidler som er påtenkt for å løse konfliktene.

Særlig betenkelig blir dette når både OED og KLD er godt kjent med Miljødirektoratets omfattende rapport om NVEs konsesjonspraksis i vindkraftsaker som kom i oktober 2015. Den gir anvisning på en rekke forbedringstiltak for å bedre beslutningsgrunnlaget, hensynta naturfaglige innvendinger og dempe konfliktnivået. LNL spør: Hvordan kan OED i energimeldingen (som vi må anta er samordnet med KLD), neglisjere denne rapporten? Se nærmere omtale under pkt. 6.

3. Energisparing og - effektivisering

LNL mener dette er blant de beste virkemidler i energi – og klimapolitikken. »Alle» snakker om det; få er konkrete på hvordan Norge skal bli langt bedre enn vi er i dag. Heller ikke energimeldingen lever her opp til forventningene.

Det er selvsagt bra at meldingen (s. 205-208) setter et konkret (og ambisiøst) mål om en ytterligere reduksjon i energiintensiteten på 30 % de neste 15 årene. LNL savner imidlertid en grundig omtale og konkretisering av de virkemidlene som i så fall må settes inn. Det blir for mange utsagn som «ønsker å dreie oppmerksomheten» og «regjeringen vil vurdere». En rekke konkrete tiltak kan være aktuelle, både knyttet til ENOVA og tradisjonelle ENØK-områder og på andre felt. Her bør energi – og miljøkomiteen og Stortinget utfordre regjeringen til å fremlegge langt mer forpliktende forslag.

4. Elsertifikatordningen

LNL er glad for at ordningen ikke blir forlenget. Meldingen er klar på (s. 197-198) at elsertifikatordningen ikke blir forlenget når fristen for nåværende system utløper i 2021. Det støtter vi helhjertet - selv om vi prinsipielt mener det burde vært avvirket umiddelbart.

Vi forventer av regjeringen at følgende konkrete grep blir tatt:

- *det innføres ikke nye eller andre typer subsidiering av vindkraftanlegg, heller ikke endrete avskrivingsregler.*
- *Ingen flere konsesjoner må gis av NVE. Alle konsesjonssøknader som fortsatt ligger til behandling må legges bort, også fordi mange av dem ikke holder kvalitative mål, ref. MDs nevnte rapport.*
- *Alle konsesjoner til klagebehandling i OED må stoppes. Som påvist er det allerede gitt 100 konsesjoner. Flere enn dette er både unødvendig og urealistisk*
- *NVE instrueres om ikke å fornye de konsesjoner som ikke er realisert innen 2021.*

Om denne siste problemstillingen heter det i meldingen (s. 193):

«Det koster lite å søke om fristforlengelse og å inneha en konsesjon. Det er derfor grunn til å tro at det vil komme flere søknader om utsatt frist når vi nærmer oss 2020. Urealiserte vindkraftkonsesjoner båndlegger areal i kommunene. Det kan stå i veien for annen lønnsom samfunnsutvikling, og vil i en del tilfeller kunne bidra til at lokale konflikter opprettholdes. Dersom det har gått mange år, kan det også ha oppstått endrede forhold som gjør det nødvendig med nye eller oppdaterte utredninger og eventuelt ny konsesjonsbehandling. Det er derfor ønskelig å begrense videreføringen av konsesjoner som er gitt, der det ikke er utsikter til å få realisert prosjektet innenfor en rimelig tidshorisont».

Klok tale, som må følges opp i praktisk handling!

5. En helhetlig energi – og klimapolitikk

LNL mener at de negative sumvirkninger nå må vurderes samlet for vind- og vannkraft, på regionbasis og for landet som helhet. Vurderingen må inkludere

virkningene av nytt kraftnett og kabler til fremføring av kraften.

I følge meldingen vil Regjeringen legge til rette for mer effektiv og klimavennlig bruk av energi (s.9) og for at energiprojektene skal være samfunnsøkonomisk lønnsomme (s.194). Dette støtter LNL fullt ut. Utsagnene krever imidlertid en presisering når det gjelder vindkraft:

Naturinngrep og tap av INON, herunder ikke minst enkeltmenneskers reduserte eller tapte friluftsopplevelser, må inntas i det samfunnsøkonomiske regnestykket. Det må også de høyst tvilsomme klimaeffektene av norsk vindkraft. Slike elementer inngår ikke i regnestykket i dag, noe som er påpekt av ledende norske samfunnsøkonomer i en årrekke uten at våre politikere har reagert.

Hvis det er dette meldingen mener med metodikken for beregning av prissatte konsekvenser skal gjennomgås, så er det et riktig skritt på veien. Forutsatt, selvsagt, at det tas sikte på at metodikken også skal forbedres.

Meldingen tar til orde for en "nasjonal ramme for vindkraft på land". LNLs tro på et slikt tiltak er begrenset, av flere grunner. Dels fordi forslaget

- *bygger på premisset om at vindkraft er nødvendig og at dermed bare gjelder å finne akseptable lokasjoner; dels fordi*
- *det ser bort fra at det neppe finnes ett eneste vindindustriarelegg som ikke er kontroversielt og vekker lokal motstand i vertskommunen (med et mulig unntak for Raggovidda i Berlevåg kommune); dels fordi*
- *det uansett kommer for sent til å ha noen særlig virkning, nå som 100 konsesjoner er gitt og mange søknader er under behandling i inneværende år.*

Det blir etter våret syn mye viktigere å se sumvirkningene på naturen i sammenheng og å hindre regional opphopning av prosjekter. Dette gjelder i første rekke vann - og vindkraftutbygging, der vi i dag ikke ser noen vurdering av samlet påvirkning av de ulike prosjektene. Hvert anlegg vurderes for seg. Men det gjelder i høy grad også investeringer i transmisjonsnett for 50-70 mrd. de neste 10 år (s. 135) og tilsvarende investeringer i regional- og distribusjonsnett i samme periode. Det er spesielt utenlandsforbindelsene, de vedtatte og påtenkte, som forutsetter oppgradering og fornyelse av transmisjonsnettet.

LNL mener at slik manglende vurdering av samlet belastning på naturen er i strid med grunnleggende prinsipper i naturmangfoldloven.

6. Konsesjonsprosessen må strammes opp.

LNL mener at kravene til kvalitet, omfang og prosess ved vurdering av virkninger på biologisk mangfold må skjerpes. Det må etableres rutiner og metodikk som sikrer at kvaliteten på konsekvensutredningene (KU) økes.

Meldingen er lite konkret på dette punktet, selv om det (s.187) sies at det legges opp til en mer effektiv konsesjonsbehandling. Det er skuffende og overraskende at det ikke er mer konkret innhold i dette utsagnet.

LNL har lenge etterlyst langt høyere kvalitet i behandlingen av vindkraftkonsesjoner. Vi hadde derfor forventet at energimeldingen inneholdt en grundig drøftelse av den omfattende rapporten som Miljødirektoratet leverte til KLD 20.10.2015: «VINDKRAFT: Håndtering av miljøhensyn i konsesjonsordningen – situasjonsbeskrivelse og anbefalinger».

Rapporten er imidlertid ikke omtalt i meldingen, så vidt vi kan se. Det er uforståelig! Den reiser en rekke kritiske spørsmål omkring konsesjonsbehandlingen og slår bl. a. fast:

- Det er klare forbedringsmuligheter i både meldings- og søknadsfasen målt opp mot KU`er for prosjekter i andre sektorer
- De dårligste meldingene har en kvalitet som etter MD`s mening tilsier at de ikke skulle vært tatt under behandling.
- KU`ene gir ofte ikke et tilstrekkelig bilde av virkningene for de berørte miljøverdiene.
- Det er vanskelig å se hva NVE har lagt vekt på i avveiningen mellom hensyn til miljøverdier og samfunnsnytte.

Det er mulig at den foreslåtte lovendring (s. 195) som skal gi NVE adgang til tidlig avslag i større vann- og vindkraftsaker, er inspirert av MDs rapport, uten at dette sies. Den hilses velkommen av LNL.

LNL har flere ganger spurt NVE om hvorfor det har vært nødvendig å gi så mange flere konsesjoner enn sertifikatavtalen med Sverige nødvendiggjør. Svaret har alltid vært at man måtte gi så mange for at bare de beste skulle bli bygd. Vi kan ikke tolke dette som noe annet enn en innrømmelse fra NVEs side om at de ikke har den nødvendige kompetanse til å foreta en selvstendig, faglig vurdering av kvalitet og økonomi i de omsøkte prosjektene. LNL mener det er fullstendig uholdbart at så mange lokalsamfunn først skal måtte gå gjennom opprivende, splittende og ressurskrevende konsesjonsprosesser, for deretter, når konsesjon er gitt, å ha trusselen om et vindkraftverk hengende over seg i mange år uten å vite om det blir utbygging eller ikke.

Vi foreslår derfor at regjeringen, dersom det blir aktuelt for NVE å gi enda flere konsesjoner, legger opp til en kraftig styrking av NVEs kompetanse på naturfaglige vurderinger, vindkraftøkonomi og støybelastninger (se eget punkt om støy nedenfor).

7. Naturens verdi

LNL mener at verdien av den natur som forbrukes/tapes må synliggjøres i myndighetenes vurderinger. Dette må, i tillegg til folks individuelle tap av fri natur og gode naturopplevelser, inkludere beregning av de økonomiske tap vindindustrianelegg kan påføre reiselivsnæring og turisme i områder der disse næringene er viktige for lokal verdiskaping.

I de gitte vindkraftkonsesjonene er det en standardformulering om at «--etter en helhetsvurdering anses de samlede fordelene for samfunnet å overstige ulempene.» (s. 53). Det påpekes av Miljødirektoratet at det ikke er enkelt å få oversikt over hvilke

elementer som inngår i denne «helhetsvurderingen». La Naturen Leve mener dette er en åpenbar mangel. Mens utbyggers ofte rosenrøde spådommer om lokal verdiskaping vektlegges, blir ikke mulige skadevirkninger for annen lokal verdiskaping omtalt eller analysert. For hotellnæringen, for hytteutbyggingsprosjekter, for lokale reiselivsaktiviteter knyttet til opplevelsesferie etc, vil et vindindustriannlegg kunne få store negative konsekvenser, herunder tap av arbeidsplasser. Dette er stadig påpekt av lokale reiselivsaktører og reiselivsnæringens organisasjoner uten at det har satt synlige spor i NVEs konsesjonsbehandling.

Avveiningen kan være krevende, men den må likevel ha en selvstendig plass i de vurderinger av de lokale ringvirkninger som gjøres av kommuner og konsesjonsmyndigheter. Erfaringene med de gitte konsesjonene tilsier at attraktiv natur, mangfold, landskap og friluftsliv - og dermed også potensialet for reiseliv/turisme – ikke blir mye vektlagt i dag.

Det må gjennomføres studier av og forskning på slike virkninger fra vindkraft, herunder konsekvenser for annen lokal verdiskaping, inkludert fall i verdi på hytter og annen fast eiendom. Studiene må utføres av uavhengige forskningsinstitusjoner som ikke mottar støtte fra eller på annen måte er avhengige av oppdrag fra vindkraftindustrien. Alle offentlige studier og rapporter om vindkraftens konsekvenser må offentliggjøres.

8. Vindkraft som klimatiltak?

Energimeldingen drøfter ikke det faktum at norsk, landbasert vindkraft er et høyst omdiskutert klimatiltak. Det har utvilsomt høy symbolfaktor, men det mangler faglig holdbar dokumentasjon på den faktiske klimavirkning. Det er sikkert kjent for komiteen at et bredt, norsk forskningsmiljø og fremtredende samfunnsøkonomer lenge har trukket i tvil effekten for klimaet i Norge og i Europa. Det har flere grunner som vi ikke omtaler nærmere her.

Energimeldingen nevner ikke slikt. Den legger opp til (s. 224) forsterkning av forsknings- og innovasjonsarbeidet på EU-arenaen og det ønskes økt norsk deltakelse i energiprojekter i EU. Vel og bra, men dette er ikke noe svar på hvordan Norge som energinasjon konkret, og på best mulig måte, kan bidra til å løse klimautfordringene. Våre ressurser må brukes på klimatiltak som påviselig og forskningsbasert gir resultater for våre europeiske naboer. Det gjør ikke landbasert vindkraft.

9. Havvind.

LNL er positive til en videre teknologisk og økonomisk utvikling av havvind. Havvind kan representere store muligheter for norske tekniske og kommersielle miljøer og for norsk verdiskaping.

Det forutsetter imidlertid et klart skille mellom

- a) kystnær havvind = bunnfaste eller flytende vindkraftverk som ligger tett inntil land,

- b) kystfjern havvind = bunnfaste eller flytende vindkraftverk som ligger mer enn 10-20 km utenfor kysten, slik de aller fleste bunnfaste havvindanleggene gjør i Danmark, Tyskland, Nederland og England.

LNL mener at kystnær vindkraft er meningsløst i Norge! Slike prosjekter reiser de samme naturvernkonflikter som landbasert vindkraft. Et grelt eksempel var det kontroversielle vindprosjektet på Siragrunnen, som heldigvis nylig ble nektet konsesjon.

Vi støtter derimot meldingens påpekning (s. 194) av at flytende vindkraft er en interessant og utfordrende teknologi hvor vår spisskompetanse og erfaring fra olje, gass og maritim virksomhet gir unike muligheter for teknologiutvikling som kan gi grunnlag for næringsutvikling og verdiskaping.

10. Vindkraft og støy

Landbasert vindkraft avgir støy. Støy kan gi både irritasjon og mange plager. Basert på erfaringer fra tusenvis av vindkraftnaboer rundt om i Europa/USA og på nyere forskning, er det også god grunn til å konkludere med at støyen fra store vindturbiner over tid kan medføre helseplager for mange av dem som blir berørt. Det er den sykliske aerodynamiske støyen som oppstår når dagens gigantiske turbinblader sveiper gjennom luften med hastigheter omkring 300 km/t, som vanligvis er den mest plagsomme. Mange plages også av den hvinende mekaniske lyden fra giret.

Dessverre er mye av den forskningen som også norske utbyggere viser til, utført/finansiert av vindkraftbransjen - eller av myndigheter i land som har mye å tape dersom det skulle bli offentlig anerkjent at støyen er så plagsom og helsefarlig som tusenvis av vindkraftnaboer hevder. LNL er sterkt kritisk til forskning som ikke er utført av uavhengige institusjoner.

Støyen er plagsom nok i land hvor turbinene står i flate, gressbelagte kultur- og jordbruksområder, f. eks. i Danmark og Tyskland. I det sterkt kupert Norge, hvor turbinene står i hei- og fjellområder, oppstår det ofte temperaturforskjeller (termiske inversjoner) som leder lyden ned i dalene hvor folk bor. I tillegg forplanter lyden seg i stor grad over harde akustiske flater (fjell og vann) som ikke demper den. I Norge er støyproblemet derfor enda større enn i de fleste andre land. Turbinene som nå prosjekteres/bygges her, er dessuten mye større og dermed mer støyende enn de fleste som hittil er bygd på kontinentet.

I Norge har vi heldigvis ikke kommet lenger i utbygging av vindkraft enn at vi ved å lytte til praktiske erfaringer og internasjonal forskning kan anvende "føre var prinsippet". Da kan vi ennå redde mange potensielle vindkraftnaboer fra en plagsom og, etter alt å dømme, helsefarlig fremtid. Dessverre har ikke NVE formell kompetanse på støy, trass i at vindkraftkonsesjoner også omfatter tillatelse til turbinstøy. Her trengs det en kraftig styrking av NVEs faglige kunnskaper.

Både vindkraftbransjen og norske myndigheter har systematisk oversett/neglisjert vindkraftstøyen og dens konsekvenser. Heller ikke energimeldingen behandler

temaet. Det er oppsiktsvekkende, i lys av den kunnskap og de erfaringer som faktisk finnes i mange land.

11. Utenlandskabler.

LNL tror neppe meldingen (s. 215) har rett i at Norge har hatt stor nytte av kraftutvekslingen med utlandet. Utsagnet er ikke dokumentert i meldingen.

Med de vedtatte kablene vil eksportkapasiteten utgjøre 25 % av vår vannkraftproduksjonsevne. Vi betviler at det er god samfunnsøkonomi eller god klimapolitikk å subsidiere norsk kraft for så å selge den billig gjennom svært dyre kabler som samfunnet (forbrukerne) bekoster. Meldingen behandler ikke noen av de følgende innvendinger/spørsmål:

- Bør vårt kraftoverskudd selges på billigsalg til Europa?
- Eksport av kraft må skje i foredlet form, f. eks. i form av metaller produsert klimavennlig her i landet. Her ligger, ved siden av god klimapolitikk, store muligheter for norsk verdiskaping og vekst
- Norge vil, selv med «det grønne batteri», være en liten leverandør av kapasitet og elkraft til Europa. Klimaeffekten er ikke dokumentert. Vi minner her om at det europeiske kvotesystemet i praksis motarbeider slik effekt
- Elsertifikater og kabler subsidieres av norske forbrukere for mange titalls milliarder kroner
- I den grad vi importerer kraft fra utlandet, så er det på ingen måte gitt at den er fornybar. I den europeiske kraftmixen er kullkraft den dominerende grunnlasten, fortsatt over 40 % i Tyskland (s. 112).

Lav strømpris i Europa medfører at kabelinvesteringer er høyrisiko, sammen med store investeringer i innenlands transmisjonsnett. Avkastningen på de store investeringene er helt avhengig av høye strømpriser, og det er ikke forventet i overskuelig fremtid.

LNL mener: Nyten av kablene er ikke dokumentert, de har høy økonomisk risiko, liten eller ingen klimaeffekt og fører store verdier ut av landet til utenlandske bedrifter og forbrukere. Disse verdiene kan bedre benyttes innenlands til den omstillingen som nå er nødvendig i norsk økonomi.

12. Om energiloven.

LNL konstaterer at energiloven feiret 25 års jubileum i 2015. Det er på høy tid med en revisjon og modernisering. Viktige samspillende lover som plan- og bygningsloven er gjennomgått og revidert flere ganger. I tillegg har vi fått naturmangfoldloven. Mens disse lovene legger sterke føringer og restriksjoner på arealbruken i samfunnet, gir energiloven på ingen måte en tilfredsstillende regulering. Loven må nå gjennomgås snarest mulig og avstemmes med annen relevant lovgivning.

Når det er sagt, kan ikke LNL se at selv nåværende energilov respekteres gjennom NVEs og OEDs konsesjonspraksis. Lovens formål er «... at produksjon, omforming, fordeling og bruk av energi foregår på en samfunnsmessig rasjonell måte, herunder

skal det tas hensyn til allmenne og private interesser som blir berørt». Det er etter LNLs syn klart at norsk vindkraftutbygging ikke foregår på en «samfunnsmessig rasjonell måte».

Vi beklager sterkt at ingen konkrete lovendringer er foreslått i meldingen.

13. Eierskap til vindkraftanlegg

Meldingen omtaler industrikonsesjonsloven (s. 50). Det påpekes at loven skal sikre at vannkraftressursene forvaltes til beste for fellesskapet gjennom offentlig eierskap på statlig, fylkeskommunalt og kommunalt nivå. Private kan kun eie inntil 1/3 av selskap som har rettigheter som omfattes av loven. Hjemfallsinstrumentet gjelder også.

LNL spør: Hvorfor stilles ikke samme eierskapskrav til vindindustrien? Regjeringen sier selv (s. 192) at «Regjeringen vil legge til rette for en langsiktig utvikling av lønnsom vindkraft i Norge. Norge har gode vindressurser, og vindkraften har en produksjonsprofil som er godt tilpasset det norske forbruket over året» Hvis man virkelig mener dette; hvorfor likestilles ikke denne ressursen med vannkraftanlegg?

Meldingen (s. 192) sier bl. a. at «vindkraftanlegg arealkrevende, og det er nødvendig med gode avveininger av viktige miljø og samfunnshensyn. Miljøutfordringene i forbindelse med vindkraft er i stor grad knyttet til verdifulle naturtyper, fugleliv og landskap. Det kan også være utfordringer knyttet til bebyggelse, friluftsliv, forsvarsinteresser, kulturminner, samiske interesser og naturmangfold mer generelt.

I tillegg båndlegger vindindustrien store arealer som kan brukes til andre samfunnsnyttige formål. Likevel tillater myndighetene at private og utenlandske aktører/investorer søker om, utvikler, finansierer og i noen grad bygger vindindustriplanlegg basert på rene markedsvurderinger og profitt hensyn. Hvorfor skal ikke også disse ressursene «forvaltes til beste for fellesskapet»?

LNL foreslår at også vindindustri bør være underlagt vannkraftens eierbegrensninger, være gjenstand for hjemfall og dessuten beskattes som vannkraftanlegg.

13. Vindkraftens økonomi; lokale ringvirkninger; uetisk atferd:

A. Økonomi

Det er i dag ikke lønnsomhet i norsk vindkraft. Heller ikke kraft – og prisprognosene for de kommende år gir signaler om lønnsomhet. En rekke av de utbygde vindkraftanleggene går med til dels store underskudd. De har påført eierne (i praksis kommuner og fylkeskommuner = skattebetalerne) betydelige tap. Vi nevner her Tromskraft, TrønderEnergi og BKK (Bergenhalvøens kommunale kraftselskap). Det finnes flere. Vi forsyner gjerne komiteen med regnskapstall, men nøyer oss her med lenker til et par medieartikler om temaet:

http://www.nord24.no/Dette_anlegget_kostet_750_millioner_N_vil_Troms_Kraft_selge_det-5-32-16833.html

<http://www.bt.no/nyheter/okonomi/Pengene-blaste-bort-pa-vindkraft-3198264.html>

B. Lokale ringvirkninger

Nye konsesjoner begrunnes av utbyggerne bl. a. med den store betydning et vindkraftverk får for lokalsamfunnet. Retorikken er den samme over alt, her nevner vi eksemplet Nord-Odal: Avisen Glåmdalen skrev i en leder 22.4.2016 bl. a: «-- muligheter det ligger for lokalt næringsliv i et prosjekt som er beregnet til å koste svimlende 1,5 milliarder kroner. ----. Det er vårt håp at lokalt næringsliv ser potensialet og griper sjansen, og at størst mulig del av «kaka» på 1,5 milliarder kroner blir spist av distriktets næringsliv».

Gruppeleder i Høyre i kommunestyret, sier til avisen at dette «--er utrolig morsomt.--». Videre sier han « --kan vi selv produsere strøm til 20.000 husstander uten bruk av monsternmaster, --».

LNL skal ikke her spekulere i om vindturbiner på opptil 220 meters høyde er verre/bedre enn monsternmaster. Det vi vil påpeke, er at kommunestyret og medier åpenbart ikke er klar over at 70-80 % av investeringen på 1,5 mrd går rett til utlandet ved kjøp av turbiner, vinger, tårn etc med tilhørende hard- og software. Selvsagt vil lokalt næringsliv nyte godt av økt aktivitet i en to års anleggsperiode, men så?

For LNL er det åpenbart at de langsiktige konsekvensene for kommunene ikke står i forhold til mulig kortsiktig gevinst. Vi viser her bl. a. til en forskningsrapport fra Norges Handelshøyskole april 2015; *The Local Economic Impact of Wind Power Deployment*. Her sies det i sammendraget: «...the results state that wind power installation has no impact on GDP per capita. These findings support the predictions from the theoretical model: local economic impacts cannot alone explain the observed increase in wind power capacity».

C. Smøring?

Et tema som utbyggere og, underlig nok, heller ikke myndighetene gjerne snakker om, er den praksis mange utbyggere følger i forbindelse med kommunestyrenes behandling av vindkraftkonsesjoner. Her tilbys kommunene «pakker», det vil si tiltak og pengebeløp som skal gjøre det mer fristende for kommunene å anbefale konsesjon. Mye av innholdet i pakken har liten eller ingen sammenheng med de naturinngrepene en utbygging vil medføre. En rekke eksempler finnes på slik kritikkverdig og uetisk praksis når det gjelder påvirkning av kommunen. Dette har LNL påpekt lenge. Det samme har ledende advokater. Også Naturvernforbundet reagerer på samme måte. Vi viser til innlegget som Naturvernforbundets leder Lars Haltbrekken nylig hadde i avisen Glåmdalen:

<http://www.glomdalen.no/minmening/vindkraft/debatt/smoring-av-kommuner/o/5-19-182381>

LNL refererer ellers til våre faktaark på hjemmesidene (<http://lanaturenleve.no/artiklerfagstoff/>). Vi besvarer med glede spørsmål eller kommentarer komiteens medlemmer måtte ha.

Vennlig hilsen
For La Naturen Leve

Erik Brinchmann
Styremedlem

Vidar Lindefjeld
Politisk rådgiver